

Visuele toer door De Ruigte: maart 2026.

Mijn naam is Peter Snelderwaard en ik hou het hele jaar door de flora en fauna in De Ruigte nauwgezet in de gaten. Het natuurpark is erg gevarieerd dankzij de verschillende biotopen (leefomgevingen). Elke maand laat ik deze diversiteit zien met een fotoverslag.

Gedrongen Mollisia

Wanneer een boomstam wordt verplaatst, kan een vochtig microklimaat aan het oppervlak zichtbaar worden. Aan de onderzijde van dergelijke vermolmde stammen ontwikkelt zich de **Gedrongen Mollisia** (*Mollisia cinerea*), een schimmel die op het hout van diverse loofboomsoorten, waaronder beuk, berk, eik, hazelaar en linde, voorkomt. In uitzonderlijke gevallen wordt deze soort ook aangetroffen op naaldbomen. De Gedrongen Mollisia draagt bij aan de geleidelijke afbraak van hout. Deze schimmel wordt voornamelijk waargenomen in vochtige, natte bossen op voedselrijke en basische bodems, maar kan ook voorkomen op de onderzijde van boomstronken in grasrijke gebieden zoals De Ruigte. Het betreft een beker- tot schotelvormige zakjeszwam die vaak in grote groepen verschijnt, soms bestaande uit honderden exemplaren.

Grauwe wilg.

De bloemen van de **Grauwe Wilg** (*Salix cinerea*) zijn geliefd bij zowel hommels als de Metselbij. De Grauwe wilg groeit meestal als een struik en kan tot zes meter hoog worden, wat ze bijzonder waardevol maakt voor insecten. Rupsen van onder andere de grote weerschijnvlinder, bruine grijsbandspanner en klaverblaadje leven op deze wilg. Bovendien behoort de wilg tot de vroegbloeiërs, waardoor zij een van de eerste leveranciers is met een rijke hoeveelheid aan stuifmeel en nectar. In deze maand, wanneer het mooi weer is, kun je in De Ruigte hommels en bijen zien zoeken naar rijpe bloemen in de toppen van de Grauwe wilg, zoals deze gehoornde metselbij.

Gehoonde Metselbij

De afgelopen weken is het niet onopgemerkt gebleven dat er veel activiteit is rond de insectenhôtels. Ook bij De Ruigte was de **Gehoornde Metselbij** (*Osmia cornuta*) bijzonder actief. Vrouwelijke gehoornde metselbijen worden vaak gevolgd door meerdere mannetjes, die te herkennen zijn aan de witte haren op hun kop. Het is duidelijk paartijd. Na de paring blijft het mannetje nog geruime tijd op het vrouwtje zitten om de kans te vergroten dat zijn genen worden doorgegeven aan het nageslacht en niet die van een concurrent.

Sleedoorn

Wanneer men de trap naar de top van de berg volgt, treft men diverse **sleedoorns** (*Prunus spinosa*) in bloei aan. Deze struik uit de rozenfamilie (*Rosaceae*) bereikt een hoogte van 2 tot 6 meter en is inheems in de Benelux, waar hij voornamelijk langs bosranden groeit. Het hout van de sleedoorn staat bekend om zijn hardheid. De benaming van de heester bevat een oud woord voor pruim, "slee," dat verwant is met het Slavische woord voor pruim. De bloemen dienen als vroege nectarbron voor insecten, hetgeen vooral van belang is voor overwinterende vlinders en motten. In De Ruigte kunnen op warme dagen citroenvlinders worden waargenomen.

Groothoefblad

Wanneer je aan de noordzijde naar beneden loopt, zie je in de kom hoe het **Groothoefblad** (*Petasites hybridus*) zich boven het oppervlak ontplooit. De bloemen zijn prachtig. Je kunt de bladeren dagelijks zien groeien; ze ontwikkelen zich tot rabarberachtige proporties met geribde stelen van soms wel een meter lang en enorme bladoppervlakten tot een halve meter breed. Over enkele weken is het gebied rond de wilgenhut weer volledig bedekt met groothoefblad.

Wespspin

Aan het einde van maart bevinden we ons weer bij de berg. De cocons van de **wespspin** (*Argiope bruennichi*) zijn op dit moment nog gesloten. Zoals eerder vermeld in november zijn de jongen uit het ei gekropen en verblijven zij momenteel in de cocon. De jonge wespspinnen zitten nu al vijf maanden zonder voeding in deze cocon. Desondanks groeien de jonge wespspinnen enigszins: momenteel zijn ze ongeveer 1,8 mm groot, staan ze stevig op hun poten en zijn ook de ogen verder ontwikkeld. Wanneer een opening in de cocon wordt gemaakt, sluiten meerdere jonge spinnen deze veelal gezamenlijk af. In één cocon kunnen zich meer dan honderd jongen bevinden; in de cocons van De Ruigte zijn dat er doorgaans maximaal dertig. Ik kijk uit naar april, wanneer de jonge wespspinnen naar buiten zullen komen.

Ijsvogel

Terug op de zuidzijde van de “berg” constateerde ik dit jaar tot mijn genoegen dat de **ijsvogels** (*Alcedo atthis*) actief waren bij de ijsvogelwal met het bouwen van nesten. Twee koppels waren al vergevorderd in het nestproces, terwijl een derde koppel nog op zoek was naar een geschikte locatie. Vanaf de vogelkijkwal bood zich een uitstekend uitzicht op deze activiteiten. Op deze bijzonder mistige ochtend werd het vrouwtje ijsvogel net afgelost door het mannetje, zodat zij haar vleugels kon strekken en voedsel kon zoeken. De ijsvogel is goed te herkennen aan het opvallende contrast tussen zijn blauwe bovendelen en oranje onderdelen, maar staat ook bekend als een schuwe soort die zich zelden laat zien. Binnen Europa is dit de enige ijsvogelsoort die zo noordelijk voorkomt, waaronder in Nederland en België.

Ijsvogel

De Nederlandse naam 'ijsvogel' is mogelijk een verbastering van het Germaanse 'eisenvogel', wat 'ijzervogel' betekent. Deze benaming verwijst naar de metaalachtige glans van het blauwe verenkleed. Een andere verklaring is dat de ijsvogel in de winter vaak wordt waargenomen bij open water in het ijs. Zachte winters dragen bij aan hogere aantallen ijsvogels. Tijdens strenge en langdurige vorst heeft de ijsvogel echter moeite met het vinden van voedsel, omdat hij niet verder naar het zuiden migreert en daardoor genoodzaakt is de kou uit te zitten. In strenge winters sterft een aanzienlijk deel van de populatie. Het betreft hier het mannetje van een ijsvogelkoppel, dat zichtbaar geniet van de opkomende zon.

Ondanks pogingen om wandelaars, spelende kinderen en vooral zwemmende honden langs de oever te weren, worden de nesten helaas regelmatig verstoord door deze activiteiten. Ook is de recorder aan de oever al is meerdere keren doelbewust beschadigd en deze keer met grof geweld vernield, terwijl die essentieel is voor de analyse van vogel- en vleermuisgeluiden waarmee de waarde van De Ruigte wordt ondersteund. Dit tast niet alleen het onderzoek aan, maar ook de inzet van de vrijwilligers die het gebied onderhouden. Het zou fijn zijn als we gezamenlijk een oogje in het zeil houden. Als je iets verdachts ziet of merkt dat er iets beschadigd raakt, spreek iemand aan als dat veilig voelt. Meld het met een foto naar de app Zo Gemeld of een mail naar [De Ruigte](#). Met elkaar kunnen we voorkomen dat een paar mensen afbreuk doen aan wat velen hier koesteren.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ijsvogel slechts één van de vele vogelsoorten is die in de stad leven en De Ruijgte gebruiken als plek om te foerageren, rusten of broeden. Dit gebied is essentieel voor de biodiversiteit in de stad. De gemeente Leiden investeert niet langer in informatieborden bij parken, dus neemt de Groengroep het initiatief over. Met toestemming van de gemeente wordt er een nieuw informatiebord geplaatst. Hopelijk zorgt dit voor meer duidelijkheid over het gebruik van De Ruijgte voor bezoekers, zowel met als zonder huisdieren.

Een van de informatiedocumenten gaat over de verbinding tussen De Ruijgte en het buitengebied. Het spoor naar Cronesteyn is aan beide zijden afgezet met groene spoordijken. Ondanks de bruggen en het station Lammenschans is er een groene strook van minstens 15 tot 20 meter breed, waardoor dit een sterke ecologische verbinding biedt naar het centrum van Leiden, zelfs lopend voor landdieren.

Ik kijk uit naar het verdere verloop van het voorjaar in De Ruijgte en ben benieuwd wat voor een verrassingen waar te nemen zijn.

Helaas noodzakelijke gedragsregels:

- Geen toegang met auto of fiets
- Wandel over de paden
- Afval meenemen (of in de prullenbak bij de entree van het park)
- Verboden te zwemmen of te varen in de wateren rondom de eilanden
- Verboden om de eilanden te betreden
- Verboden om te barbecueën en/of open vuur te maken
- Verboden te kamperen
- Honden aan de lijn (drollen verwijderen) <https://gemeente.leiden.nl/inwoners-en-ondernemers/sport-cultuur-en-recreatie/dieren/honden/>

Algemene informatie over De Ruigte

Het natuurpark wordt in samenspraak met de gemeente beheerd door de Groengroep. De Groengroep bestaat uit bewoners van Vreewijk. Eén keer per maand wordt er onderhoud uitgevoerd door de Groengroep. Lijkt het u leuk om ook een actieve bijdrage te leveren, informeer naar de volgende werkdag via DeRuigte@outlook.com
Lees meer informatie op de speciale pagina van De Ruigte (onder Thema's)

Contact

Groengroep: DeRuigte@outlook.com

Gemeente: Gerpieter Wilbrink g.wilbrink@leiden.nl, tel 14071

Abonneer jezelf!

Ben je nog niet geabonneerd op deze website, doe dit dan nu.

Je krijgt dan een melding via e-mail bij een nieuw bericht op de website.

Vergeet niet de aanmelding te bevestigen!

Je hoeft dan bijvoorbeeld niets te missen van deze boeiende maandelijkse toer door De Ruigte.